

DIPLOMATIČKA GRAĐA ZA HRVATSKU POVIJEST (XIII—XV. STOLJEĆA) U RUKOPISNOM ODJELU BIBLIOTEKE BRITANSKOG MUZEJA U LONDONU

Rukopisi relevantni za raniju hrvatsku povijest, a koji se nalaze izvan zemlje, još su dosta slabo istraženi. Mnoge biblioteke, arhivi, muzeji, samostani i privatne zbirke sadrže i neke nama nepoznate dokumente naše povijesti. Kako još uglavnom ne postoje sistematski obrađeni i objavljeni pregledi te građe u inozemnim institucijama, od velike je pomoći rad Vladimira Markotića (Calgary, Alta., Canada) pod naslovom »Rukopisi British Museuma u Londonu, koji se odnose na hrvatsku povijest« (Radovi Hrvatskoga povijesnoga instituta u Rimu, vol. III—IV, Rim 1971). Autor donosi popis i kratki opis tih rukopisa, što omogućava jednostavniji i brži pristup građi, odnosno skraćuje vrijeme potrebno za snalaženje i identificiranje dokumenata u brojnim i za tu svrhu dosta nepreglednim katalogizima.

Fond rukopisa u Britanskom muzeju sastoji se od dviju osnovnih grupa: originalna zbirka (Original Collections) i dopunski rukopisi (Additional Manuscripts). Originalna zbirka je najranija i sadrži razne privatne kolekcije koje su pribavljene za Muzej od 1753. godine i koje kao takve predstavljaju osnovnu zbirku od otvaranja Muzeja 1759. godine. Ti su rukopisi numerirani od 1 do 4,100 i poredani u rukom pisanim katalogizima. Dopunski rukopisi dobiveni su kasnije na poklon, ili u nasljedstvo ili su stečeni kupovinom i započinju s brojem 4,101. Egertonova zbirka (Egerton Collection) stvorena je 1829. godine, kada je Francis Henry Egerton, grof od Bridgewatera, umro ostavivši Muzeju svoju kolekciju. Ta zbirka, kao i pergamene i svici (Charters and Rolles), pečati (Seals), papirusi (Papyri) i faksimili rukopisa iz drugih institucija zasebno su katalogizirani.

U svom radu Markotić izdvaja nešto više od 200 pojedinačnih signatura i objašnjava da je taj popis radio uglavnom prema katalogizima, a samo djelomično na osnovi vlastitih istraživanja u Londonu. Rad je zamišljen kao pomoć onima koji će imati više mogućnosti za detaljno istraživanje i ocjenu pojedinih dokumenata, stoga što popis sadrži građu za vrlo široko vremensko razdoblje, koja je veoma različita sadržaja i pisana različitim jezicima i pismima.

Za vrijeme boravka u Londonu ožujka 1988. g. pokušala sam potražiti eventualno postojeću građu za našu srednjovjekovnu povijest, tj. za projekt »Supplementa Codicis diplomatici regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae«, iako Markotićev popis većinom sadrži građu XVI, XVII. i XVIII. stoljeća. Odabiirući prema prilično općenitom opisu sadržaja pojedinih signatura, pregledala sam oko dvadesetak svezaka dokumenata i izdvojila nekoliko rukopisa, koje navodim po numeričkom radu.

Na signaturom *Add. 8,607—8,608* uz opis: »Zbirka raznovrsnih spisa koji se odnose na Dalmaciju iz XVI, i XVII. stoljeća« u drugom volumenu, tj. pod signaturom 8,608, između ostaloga, nalaze se srednjovjekovne isprave vezane uz grad Šibenik pod naslovom »Copia di Privileggi ed Publici Documenti che Stabiliscono l'antichi confini del Territorio di Sebenico« u dosta lošem prijepisu iz XVI—XVII. stoljeća. Te su nam isprave poznate iz drugih izvora, objavljene su u Smičiklasovoj ediciji »Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae«:

- 1251. 22. studenoga Bela, kralj ugarski i hrvatski, potvrđuje Šibenčanima njihova prava.
(C.D.IV, isp. 404, str. 465)
- 1322. U listopadu. Karlo Robert, kralj ugarski i hrvatski, potvrđuje povelju kralja Stjepana danu Šibenčanima 19. srpnja 1270. godine.
(C.D. IX, isp. 66, str. 79)
- 1357. 14. prosinca. Pod Ninom. Hrvatski ban Ivan sklapa mir sa Šibenčanima i daje im povlastice u kraljevo ime.
(C.D. XII, isp. 336, str. 437)
- 1358. 16. prosinca. Ljudevit, kralj hrvatski i ugarski, potvrđuje gradu Šibeniku slobostine koje mu je dao ban Ivan Cuz.
(C.D. XII, isp. 406, str. 533)
- 1388. 20. veljače. U Budimu. Sigismund, kralj Ugarske itd., obećaje Šibenčanima da će im potvrditi kneza kojeg će odabrati s područja njegova kraljevstva.
(C.D. XVII, isp. 94, str. 130)
- 1390. 11. lipnja. U Sutjesci. Tvrtko, kralj Bosne itd., potvrđuje Šibenčanima povlastice i slobostine koje su im dali ugarski kraljevi, jer su mu njihovi izaslanici zakletvom obećali vjernost, o čemu su sastavili ispravu na latinskom i hrvatskom jeziku.
(C.D. XVII, isp. 210, str. 297)
- 1396. 17. listopada. U Nevestu. Ivan Biletić, kliški kaštelan i Ivan potkaštelan i knez grada Šibenika, sa sucima utvrđuje granice između šibenskog područja i Klisa. (aBrbarić-Kolanović: Šibenski diplomatarij, isp. 18, str. 36)

Pod signaturom *Add. ch. 26, 067* nalazi se originalna pergamena s velikim pečatom kralja Stjepana Dabiše od 17. svibnja 1395. godine, pisana bosančicom, u kojoj kralj daruje selo Kolo županu Vlkmiru Semkoviću. (vidi prilog — sliku) Ispravu je objavio F. Miklošič u: »*Monumenta Serbica spectantia historiam Serbiae, Bosniae et Ragusii*«, Vienna 1858, str. 226—7.

Za signaturu *Add. 30,268* opis dokumenta upućuje samo na prvo od tri originalna pisma koje ona sadrži, a od kojih su dva za nas interesantna i bilo bi potrebno da se objave.

1. Pismo kralja Alberta V. od 15. ožujka 1438. godine papi Eugeniju IV. u kojem predlaže susret sa zagrebačkim biskupom.
2. Pismo istog kralja istom papi od 27. svibnja 1439. godine iz Budima (ne odnosi se na naše krajeve).
3. Pismo kralja Ladislava Postuma od 12. travnja 1441. godine istom papi, u kojem spominje Ivan de Dominis, senjski biskup.

S obzirom na mnoštvo dokumenata pohranjenih u rukopisnom odjelu biblioteke Britanskog muzeja, prema čijim opisima uz signature možemo uglavnom samo naslućivati što sve sadrže, bilo bi preporučljivo iscrpnije proučavanje mnogih stručnjaka za razne periode i razne teme, a ovaj prikaz mogao bi poslužiti kao putokaz za neka dalja istraživanja.

VESNA TUDJINA-GAMULIN